

USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Bohuslava Hnízдила a soudců JUDr. Milady Tomkové, JUDr. Kateřiny Šimáčkové, JUDr. Karla Šimky a JUDr. Jakuba Camrdy, Ph.D., v právní věci žalobce: **B. S.**, zastoupeného Mgr. Martinem Vondroušem, advokátem, se sídlem Chrastavská 273/30, Liberec 2, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, poštovní příhrádka 21/OAM, Praha 7, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 13. 9. 2007, č. j. OAM - 1 - 653/VL - 07 - 19 - 2007, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 1. 4. 2009, č. j. 61 Az 94/2007 - 33,

takto:

- I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.
- II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. Ustanovenému zástupci žalobce, advokátu Mgr. Martinu Vondroušovi, **se přiznává** odměna za zastupování v řízení o kasační stížnosti ve výši 2400 Kč, která bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu ve lhůtě 60 dnů od právní moci tohoto usnesení.

Odůvodnění:

Žalobce (dále jen „stěžovatel“) brojí včasnou kasační stížností proti shora označenému rozsudku krajského soudu, kterým byla zamítnuta jeho žaloba proti rozhodnutí žalovaného ze 13. 9. 2007, č. j. OAM - 1 - 653/VL - 07 - 19 - 2007, kterým mu nebyla udělena mezinárodní ochrana podle ustanovení § 12, § 13 a § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále „zákon o azylu“), s tím, že nebyly shledány důvody ani pro udělení azylu, ani doplňkové ochrany dle téhož zákona. O náhradě nákladů bylo rozhodnuto tak, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Stěžovatel v kasační stížnosti nejprve odkázal na žalobu, pokud se jedná o rozepsání důvodů jeho žádosti o poskytnutí azylu. V žalobě stěžovatel uvedl, že příčinou odchodu ze země byly obavy z pronásledování z důvodu jeho homosexuální orientace. Bratr jeho přítele bydlel v sousedním domě, se vztahem svého bratra nesouhlasil a z toho důvodu stěžovatele opakovaně fyzicky napadal. Vyhrožoval mu i zabitím a fyzicky napadal i přítele stěžovatele. Tyto potíže působily směrem k vyloučení z jeho sociálního prostředí. S přítelem nemohli jejich vztah veřejně ukazovat, natož spolu začít bydlet. V zemi je převážně buddhistické obyvatelstvo, které homosexualitu odsuzuje. Pokud podle zpráv MMR nejsou žádné informace o pronásledování homosexuálů, jen to potvrzuje, že chybějí informace. Dále stěžovatel v žalobě cituje ze zprávy UK Home Office ze 12. 4. 2007, ohledně hrozby použití trestního zákona proti gayům a zprávu Amnesty International o podmínkách v mongolských věznicích.

Ve vlastní kasační stížnosti pak stěžovatel zejména uplatňuje, že rozhodující orgány dostatečně nezohlednily a nevypořádaly se s důsledky jeho příslušnosti k homosexuální menšině v Mongolsku a s dopady, které by tato skutečnost měla v případě jeho návratu do země původu. Stěžovatel má za to, že v jeho případě existují důvody pro udělení azylu dle § 12 písm. b) zákona o azylu. Pokud nikoliv, pak - s přihlédnutím k osobním poměrům - bylo možno postupovat dle § 14 zákona o azylu (udělení humanitárního azylu). Současně s podáním kasační stížnosti stěžovatel požádal o přiznání odkladného účinku.

Kasační stížnost podal účastník řízení, z něhož napadené rozhodnutí krajského soudu vzešlo (§ 102 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, dále jen „s. ř. s.“), byla podána včas (§ 106 odst. 2 s. ř. s.) a stěžovatel se v ní dovolává přípustných důvodů ve smyslu ustanovení § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) s. ř. s. Kasační stížnost je tedy přípustná.

Po konstatování přípustnosti kasační stížnosti se Nejvyšší správní soud dále zabýval otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele ve smyslu ustanovení § 104a s. ř. s. Pokud by tomu tak nebylo, musela by být podle citovaného ustanovení odmítnuta jako nepřijatelná. Zákonný pojem „přesah vlastních zájmů stěžovatele“, který je podmínkou přijatelnosti kasační stížnosti, představuje typický neurčitý právní pojem, jehož výklad provedl Nejvyšší správní soud již ve svém usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39 (všechna citovaná rozhodnutí NSS je možno dohledat na www.nssoud.cz). O přijatelnou kasační stížnost se podle tohoto usnesení může jednat v následujících typových případech:

- 1) Kasační stížnost se dotýká *právních otázek, které dosud nebyly vůbec či nebyly plně řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu.*
- 2) Kasační stížnost se týká *právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně.* Rozdílnost v judikatuře přitom může vyvstat na úrovni krajských soudů i v rámci Nejvyššího správního soudu.
- 3) Kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit *judikatorní odklon*, tj. Nejvyšší správní soud ve výjimečných a odůvodněných případech sezná, že je namístě změnit výklad určité právní otázky, řešené dosud správními soudy jednotně.
- 4) Další případ přijatelnosti kasační stížnosti bude dán tehdy, pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno *zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotně-právního postavení stěžovatele.*

O zásadní právní pochybení se v konkrétním případě může jednat především tehdy, pokud:

- a) Krajský soud ve svém rozhodnutí *nerespektoval ustálenou a jasnou soudní judikaturu* a nelze navíc vyloučit, že k tomuto nerespektování nebude docházet i v budoucnu.
- b) Krajský soud *v jednotlivém případě hrubě pochybil* při výkladu hmotného či procesního práva.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadené rozhodnutí v mezích důvodů uplatněných v kasační stížnosti, a dospěl k závěru, že jsou dány výše specifikované podmínky pro odmítnutí kasační stížnosti pro nepřijatelnost.

Kasační námitky se v daném případě zaměřují zejména na zpochybnění posouzení právní otázky soudem, přičemž mělo především dojít k nesprávnému vyhodnocení důvodů dle § 12 písm. b) zákona o azylu s ohledem na potíže stěžovatele v zemi původu. Ohledně tvrzení stěžovatele, že mu v zemi původu hrozí pronásledování z důvodu jeho tvrzené homosexuality, Nejvyšší správní soud uvádí, že touto problematikou se již zabývalo několik rozhodnutí Nejvyššího správního soudu. Nejprve je třeba konstatovat, že v rozsudku ze dne 5. 10. 2006, č. j. 2 Azs 66/2006 - 52, publikovaném pod č. 1066/2007 Sb. NSS, dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že „sexuální orientace žadatele o azyl může být podle okolností a s ohledem na poměry

v zemi původu považována za znak jeho příslušnosti k určité sociální skupině ve smyslu § 12 písm. b) zákona o azylu“. Poměry v Mongolsku však pod uvedené rozhodnutí podřaditelné nejsou, o čemž svědčí rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 9. 2008, č. j. 4 Azs 25/2008 - 50, dostupné na www.nssoud.cz, v němž se soud zabýval přímo otázkou možného pronásledování osob s homosexuální orientací v Mongolsku a nedospěl k závěru o takovém pronásledování v zemi původu žalobce. V tomto rozhodnutí se Nejvyšší správní soud přiklonil k závěru krajského soudu, který shodně s žalovaným podmínky pro udělení mezinárodní ochrany podle § 12 písm. a) a b) neshledal, neboť po prostudování správního spisu dospěl ke shodnému závěru jako žalovaný, že nejsou známy případy otevřeného pronásledování homosexuálů v Mongolsku ze strany státních orgánů, ani případy odmítnutí policií na stížnost podanou z tohoto důvodu, či otevřené diskriminace homosexuálů při získávání zaměstnání apod. V nyní projednávaném případě ze spisu rovněž vyplývá, že se touto otázkou žalovaný řádně zabýval: ve spise je založena zpráva Ministerstva zahraničních věcí z července 2007, ve které je výslovně uvedeno, že nejsou známa žádná soudní řízení, která se vztahují k homosexualitě; ačkoli se v zemi považuje homosexualita za sociální odchytku, v hlavním městě Ulánbátaru je homosexualita trpěna, pokud se nevystavuje veřejně na odív. Mimo Ulánbátar jsou lidé k homosexuálům konzervativnější. Tato tvrzení uvedená v podkladech ve spise stěžovatel nezpochybnil (v žalobě pouze uvedl neurčitá tvrzení o možném, avšak neprokázaném využití trestního zákona proti gayům). Závěr žalovaného je tak konzistentní jak se spisovým materiálem, tak i s judikaturou Nejvyššího správního soudu. Stěžovatel podle svých vlastních slov s orgány veřejné moci v zemi původu žádné potíže neměl. Z právní úpravy v § 12 písm. b) a § 2 odst. 6 zákona o azylu vyplývá, že je důvodné poskytnout politický azyl pro pronásledování z důvodu příslušnosti k sociální skupině tehdy, jsou-li samotná příslušnost jedince k určité sociální skupině či důsledky z této příslušnosti zřetelně plynoucí přímým či zprostředkovaným důvodem ohrožení jeho života nebo svobody či důvodem opatření působících psychický nátlak nebo jiných obdobných jednání, pokud je provádí, podporují či trpí úřady země původu nebo pokud tato země není schopna odpovídajícím způsobem zajistit ochranu před takovým jednáním. V citovaném rozhodnutí je rovněž uvedeno, že legální pojem „psychického nátlaku“ je z hlediska vyžadované intenzity negativních reakcí okolí, aby jej bylo možno za takový považovat, nutno poměřovat dalšími v § 2 odst. 6 zákona o azylu výslovně uvedenými azylově relevantními hrozbami, a sice „ohrožením života nebo svobody“. Újma hrozící žadateli o azyl v důsledku opatření působících psychický nátlak jistě nemusí být obdobně závažná jako újmy spočívající v ohrožení života nebo svobody, musí však být s nimi aspoň typově srovnatelná. Nepostačí tedy, půjde-li o pouhou sérii ústrků, byť v jednotlivých případech i vcelku intenzivních, pokud tyto ústrky ve svém celku nedosáhnou takové intenzity a systematickosti, že u dotčené osoby ve zcela zásadní míře snižují kvalitu prožívání a berou životní perspektivu a že v ní vyvolávají silný pocit celkové bezvýchodnosti a beznadějnosti její situace. Takovéto intenzity však ústrky v případě stěžovatele nedosáhly. Navíc intenzita uvedených ústrků musí být „objektivní“ v tom smyslu, že by jimi byly výše uvedené negativní životní pocity působeny zpravidla i u jiných jedinců nacházejících se ve státě původu žadatele o azyl v obdobné situaci. Rovněž tato okolnost není u stěžovatele splněna - jednalo se o individualizované útoky bratra stěžovatelova přítele, který nesouhlasil s jejich vztahem. Vyhrožování, či útoky ze strany soukromých osob nelze podle ustálené judikatury Nejvyššího správního soudu považovat za pronásledování ve smyslu zákona o azylu, jestliže ze zpráv, které byly podkladem pro rozhodnutí správního orgánu, vyplývá, že politický systém v zemi původu dává občanům možnost domáhat se ochrany svých práv u státních orgánů, a tyto skutečnosti nebyly v řízení vyvráceny (viz např. rozhodnutí NSS z 18. 12. 2003, č. j. 4 Azs 38/2003 - 36). Nejvyšší správní soud se tedy ztotožňuje s úvahou krajského soudu, že situace stěžovatele byla řešitelná různými způsoby - od rozchodu s přítelem přes přesídlení do jiné části země nebo žádostí o pomoc příslušných orgánů. Nejvyšší správní soud se také v rozhodnutí ze dne 27. 2. 2006, č. j. 4 Azs 182/2005 - 60, ztotožnil s úvahou správního orgánu, který konstatoval, že žádost

o azyl podanou z důvodu obavy před soukromou osobou za situace, kdy se stěžovatel se svými problémy neobrátil na příslušné orgány v zemi původu, nelze považovat za důvodnou. Stěžovatel se v této souvislosti neobrátil na žádné státní orgány v zemi původu s případnou žádostí o zákrok. Podle ustálené judikatury „obecné tvrzení stěžovatele o obavách z pronásledování či nebezpečí, které mu hrozí v zemi původu, *bez prokázání existence takového nebezpečí*, za situace, kdy se stěžovatel v zemi původu *neobrátil se svými problémy na příslušné orgány*, nelze podřadit pod zákonem vymezené důvody udělení azylu“ (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 10. 2. 2006, č. j. 4 Azs 129/2005 - 54). Pokud jde o přesvědčení stěžovatele, že výše uvedené skutečnosti jsou důvodem alespoň pro udělení humanitárního azylu, pak Nejvyšší správní soud odkazuje na svou předchozí judikatorní praxi vyloženou např. v rozsudku ze dne 19. 7. 2004, č. j. 5 Azs 105/2004 - 72, publikovaném pod č. 375/2004 Sb. NSS, udělení humanitárního azylu je výsledkem správního uvážení, a proto podléhá soudnímu přezkumu jen v omezeném rozsahu (srov. § 78 odst. 1 věta druhá s. ř. s.). Ustanovení § 14 bylo do zákona o azylu, který jinak stanoví důvody pro jeho udělení velice přísně a vypočítává je taxativně, vloženo proto, aby v případě nenaplnění podmínek pro udělení azylu podle § 12 tohoto zákona bylo možno zohlednit i skutečnosti obecně vnímané jako pro udělení azylu z humanitárních důvodů obvyklé (např. osobám zvláště těžce postiženým nebo nemocným, osobám přicházejícím z oblastí postižených humanitární katastrofou způsobenou lidskými či přírodními faktory). V každém případě se vždy bude jednat o azylový důvod navýsost výjimečný. Důvody, které stěžovatel v průběhu celého správního řízení uváděl, nejsou z hlediska humanitárního natolik mimořádné, aby je bylo možné za zvláštního zřetele hodné považovat. Z lidského hlediska je sice možno pochopit, že dlouhodobá tíživá situace stěžovatele v zemi původu, kde nemohl žít veřejně se svým přítelem v homosexuálním vztahu, aniž by byl fyzicky napadán příbuznými přítele, může vést až k rozhodnutí svou vlast opustit a pokusit se najít lepší životní podmínky jinde. Právo na azyl založené na mezinárodních úmluvách však v sobě nezahrnuje právo této osoby přestěhovat se do země, kde se pokusí začít nový život, jelikož slouží výhradně k poskytnutí nezbytné ochrany cizím státem, je-li žadatel ve vlastní zemi terčem pronásledování ze zákonem vyjmenovaných důvodů, popřípadě rodinným příslušníkem takové osoby nebo existují jiné, zcela výjimečné okolnosti, za kterých by bylo „nehumánní“ azyl neudělit (z rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 11. 2005, č. j. 4 Azs 34/2005 - 60). Za uvedených okolností, zejména za situace, kdy žadatel natolik mimořádné okolnosti (okolnosti zvláštního zřetele hodné) ani před správním orgánem neuplatnil, neshledal Nejvyšší správní soud důvod k zásahu do rozhodnutí. Pokud jde o explicitně uplatňovaný kasační důvod podle § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s. (skutková podstata nemá oporu ve spisech a při jejím zjišťování byl porušen zákon), Nejvyšší správní soud nemůže takové námitce v této podobě přisvědčit. Uplatněná námitka je formulována velmi obecně, aniž by stěžovatel byl jen naznačil, v čem má konkrétní naplnění tohoto kasačního důvodu spočívat.

Ustálená a vnitřně jednotná judikatura Nejvyššího správního soudu pak poskytuje dostatečnou odpověď na námitky podávané v kasační stížnosti a krajský soud se prima facie v napadeném rozsudku neodchyluje od výkladu předmětných ustanovení podaného v citovaných rozhodnutích. Nejvyšší správní soud neshledal ani žádný jiný z výše vymezených důvodů pro přijetí kasační stížnosti k věcnému projednání. Za těchto okolností Nejvyšší správní soud konstatuje, že kasační stížnost svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Shledal ji proto ve smyslu ustanovení § 104a s. ř. s. nepřijatelnou a odmítl ji. O návrhu, aby byl kasační stížnosti přiznán odkladný účinek podle ustanovení § 107 s. ř. s., Nejvyšší správní soud samostatně nerozhodoval. Není o něm třeba rozhodovat tam, kde je kasační stížnosti přiznán odkladný účinek přímo ze zákona (§ 32 odst. 5 zákona o azylu).

O nákladech řízení rozhodl soud podle ustanovení § 60 odst. 3 s. ř. s., podle něhož žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, jestliže byl návrh odmítnut.

Stěžovateli byl k ochraně jeho zájmů pro řízení o kasační stížnosti ustanoven zástupcem advokát. V případě ustanovení advokáta platí hotové výdaje za zastupování a odměnu za zastupování stát (§ 35 odst. 7 s. ř. s.). Uvedený advokát na výzvu soudu nezaslal vyúčtování za poskytnuté úkony právních služeb a soud proto musel postupovat podle vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), a vycházet přitom z faktů, které vyplývají ze spisu. Podle § 11 odst. 1 advokátního tarifu náleží mimosmluvní odměna za každý z úkonů právní služby v citovaném ustanovení uvedených. Podle § 11 odst. 1 písm. b) advokátního tarifu náleží odměna za první poradu s klientem včetně převzetí a přípravy zastoupení, je-li klientovi zástupce ustanoven soudem. Ustanovený advokát však takovou poradou neuplatnil (ani to jinak ze spisu nevyplývá). Podání písemného doplnění kasační stížnosti ze dne 14. 7. 2009 pak je úkonem, za který náleží advokátu odměna podle § 11 odst. 1 písm. d) advokátního tarifu. Ustanovenému advokátu tak byla přiznána odměna za jeden úkon právní služby, což při částce 2100 Kč za jeden úkon právní služby spolu s náhradou hotových výdajů v částce 300 Kč za jeden úkon právní služby (§ 13 odst. 3 advokátního tarifu) činí celkem částku 2400 Kč, která byla ustanovenému advokátovi přiznána.

Poučení: Proti tomuto usnesení **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 21. října 2009

JUDr. Bohuslav Hnízdil
předseda senátu